

Lleis i Tractats Internacionals

Lleis Qualificades

Llei qualificada del Tribunal Constitucional

Atès que el Consell General en la seva sessió dels dies 2 i 3 de setembre de 1993 ha aprovat la següent:

Llei qualificada del Tribunal Constitucional

Títol I

De la naturalesa del Tribunal Constitucional i de l'àmbit de les seves competències

Capítol I

De la naturalesa del Tribunal Constitucional

Capítol II

De les competències i funcions del Tribunal Constitucional

Secció 1^a

De les competències jurisdiccionals del Tribunal

Secció 2^a

De les funcions internes de govern i administració

Títol II

Composició del Tribunal i estatut jurídic dels seus membres

Títol III

Del funcionament del Tribunal Constitucional

Capítol I

Dels òrgans del Tribunal i de llurs competències i funcions

Capítol II

Del personal al servei del Tribunal

Capítol III

Del règim de sessions i distribució de les causes

Títol IV

Dels procediments i processos constitucionals

Capítol I

Disposicions comunes a tots els procediments i processos

Capítol II

Dels processos d'inconstitucionalitat

Secció 1^a

Del recurs o procés directe d'inconstitucionalitat

Secció 2^a

Del procés incidental d'inconstitucionalitat iniciat pels Tribunals ordinaris

Capítol III

Del procediment previ de control de constitucionalitat dels Tractats internacionals

Capítol IV

Del procediment de dictamen previ sobre l'adequació a la Constitució de les lleis instat pels Coprínceps

Capítol V

Dels conflictes de competències entre els òrgans constitucionals de l'Estat

Secció 1^a

Dels conflictes de competències constitucionals entre el Consell General i el Govern i els Comuns o d'aquests entre si

Secció 2^a

Dels conflictes de competències entre els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern

Capítol VI

Del recurs d'empara

Disposició addicional

Disposició transitòria primera

Disposició transitòria segona

Disposició transitòria tercera

Exposició de motius

El poble d'Andorra ha aprovat la seva constitució com a norma suprema de l'ordenament jurídic, organitzadora del funcionament del seu Estat democràtic i obligatòria per als poders públics i per als ciutadans. I, per garantir aquesta supremacia i aquesta aplicabilitat, ha encarregat al Tribunal Constitucional les funcions d'ésser el garant dels mandats que conté.

Per això, el Tribunal Constitucional ocupa un lloc d'excepció en el marc de les institucions de l'Estat: li correspon decidir, en via jurisdiccional, de l'adequació a la Constitució de les lleis, dels tractats internacionals, de les competències que exerceixen tant l'Estat com els

Comuns quan entrin en conflicte i de l'eficàcia dels drets fonamentals que estableix la pròpia Constitució. És, per tant, l'òrgan jurisdiccional que se situa en el cim del control de l'ordenament jurídic si tenim present que aquest està encapçalat per la suprema llei constitucional.

Però, si aquestes funcions genèriques són pròpies de quasi tots els models de justícia constitucional, el cert és que cada sistema adopta regulacions diferents segons les necessitats exigides per la seva pròpia realitat sòcio-política. Aquest és el context en què s'ha d'emmarcar la present proposició de llei: adequar el màxim possible la institució del Tribunal Constitucional a la realitat andorrana, en la via, encara no conclosa, de la modernització de les seves institucions històriques dins un Estat democràtic contemporani. Amb aquesta finalitat, s'han determinat amb claredat les competències i els procediments que li corresponen i es refonen i se simplifiquen els diferents procediments i àmbits funcionals que li atorga la Constitució.

Així, en el primer objectiu sobre determinació de competències i tràmits processals, s'han distingit les competències de caràcter jurisdiccional d'aquelles altres que tenen caràcter governatiu intern. I, dins les primeres, s'han desglossat uns procediments (bàsicament els referits als conflictes) i refós uns altres (els que es refereixen al dictamen previ sol·licitat pels Coprínceps sobre lleis del Consell). Dins les segones, es crea un servei tècnic permanent que, malgrat que es troba subordinat funcionalment al Tribunal, des del punt de vista orgànic depèn de l'Administració General de l'Estat.

Quant a la limitació dels efectes polítics del paper del Tribunal, és el camp on s'han introduït majors novetats de caràcter precautori. En síntesi, aquestes novetats (gens usuals en els països europeus, però necessàries en el cas d'Andorra) es basen en la previsió d'una sèrie de mecanismes com els següents:

- Autovinculació del Tribunal als precedents que fixi ell mateix i necessitat de motivar totes les decisions.
- Aplicació dels mandats expressos de la Constitució i prohibició de les anomenades sentències interpretatives.

- Creació d'un règim disciplinari intern.
- Determinació dels efectes de les sentències i resolucions.
- Prohibició de realitzar judicis d'oportunitat política i de dirigir censures, felicitacions o recomanacions a la resta de poders públics.

A l'últim, quant a la simplificació dels distints procediments, s'ha pretès eliminar tràmits innecessaris i dilatoris dels processos, unificant els terminis en allò que sigui possible i no oferint més que un recurs de súplica de caràcter urgent i no apel·lable.

Convé, però, efectuar alguns comentaris sobre el contingut dels diversos procediments i processos regulats en el text i destacar les seves línies essencials.

El recurs directe i el procés incidental.

Les notes més destacables d'aquests dos processos (clàssics a totes les jurisprudències constitucionals), a més del que s'ha indicat, és la possibilitat d'inadmissió per part del Tribunal: excepcional en el primer cas (supòsits de manca de legitimació, transcurs del termini, absència d'advocat, etc...) i amb caràcter discrecional en el segon, atès que el Tribunal, malgrat acomplir-se tots els requisits processals, pot decidir la inadmissibilitat. Per altra banda, el recurs incidental es planteja en termes restrictius, imposant al Tribunal ordinari una sèrie d'exigències que demostrin no tant la "possibilitat" que la llei impugnada sigui inconstitucional, sinó, més aviat, la "seguretat" i el ple convenciment de l'esmentat tribunal ordinari sobre la inconstitucionalitat al·legada i l'aplicabilitat de la llei al fons del procés de què coneix.

El control previ de constitucionalitat dels tractats internacionals. Tampoc aquest procediment ofereix especials dificultats d'interpretació. Sorgeix, però, un problema que la Llei del Tribunal Constitucional no pot regular i que haurà de ser establerta en una llei distinta: es tracta del control previ dels acords internacionals conclusos pel Govern. Atès que la Constitució no estableix el moment de la ratificació definitiva d'aquests acords, pot succeir que el Govern els ratifiqui prèviament i després informi de la celebració d'aquests, que és l'única

cosa que exigeix l'apartat 2 de l'article 64 de la Constitució. D'aquesta manera el control previ esdevindria impossible. Per això fóra bo que una llei fixés un termini previ a la ratificació definitiva dels acords internacionals del Govern perquè, durant aquest, es pogués efectuar el control de constitucionalitat.

El control previ de constitucionalitat de les lleis instat pels Coprínceps.

Com se sap, la Constitució recull aquest procediment en els articles 45.2, paràgraf segon, 46.1.e) i 98.b). Doncs bé, la Constitució de manera expressa únicament reserva a aquest tipus de control previ les lleis aprovades pel Consell General, però no els decrets legislatius. En efecte, l'article 45, com a actes obligats dels Coprínceps, es refereix a la sanció i promulgació de les lleis, segons l'article 63 de la mateixa Constitució. I l'article 63 de la Constitució diu textualment que "aprovada una llei pel Consell General, el Síndic General en donarà compte als Coprínceps perquè, entre els vuit i quinze dies següents, la sancionin, promulguin i n'ordenin la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra".

La conseqüència és clara: la sanció dels Coprínceps només és exigible per a les lleis del Consell, però no pas per a les normes que provenen del Govern. Ara bé, atès que tot el procediment de dictamen previ es troba regulat a la Constitució sobre la base del termini de sanció de les lleis, ocorre que resten exclosos d'aquestes les normes que procedeixen del Govern i, entre aquestes, els decrets legislatius.

Per altra banda, el procediment de dictamen previ sobre la constitucionalitat de les lleis del Consell General s'ha d'iniciar, en tots els supòsits, dins del termini que transcorre entre el vuitè i quinzenè dia després que siguin presentades, perquè aquest és l'únic termini que la Constitució estableix amb caràcter general per a tots els supòsits de sanció. I aquí sorgeixen dues modalitats de dictamen previ, segons la pretensió del Copríncep o dels Coprínceps que ho hagin requerit: en un primer cas, el Copríncep pot sol·licitar el dictamen, no perquè el Tribunal declari la inconstitucionalitat de la llei sinó per cobrir el tràmit que li permet no sancionar-la (art. 45.2, paràgraf segon de la

Constitució); en un segon supòsit, amb l'exclusiva pretensió que el Tribunal declari la inconstitucionalitat de la llei. Però, en ambdós casos, el dictamen és el mateix i, per tant, el procediment davant del Tribunal Constitucional també ho ha de ser.

Aquesta és la raó per la qual el projecte de llei unifica en un de sol els dos procediments amb idèntics tràmits qualsevulla que sigui la pretensió de qui demana el dictamen.

Els conflictes de competència.

Amb els conflictes de competència s'han realitzat simultàniament dues operacions: per una banda, la de separació entre els conflictes entre els òrgans generals de l'Estat i els Comuns i, per l'altra, la d'unificació dels diversos conflictes entre òrgans generals de l'Estat que es troben recollits en preceptes dispersos de la Constitució. I, de fet, com que en aquesta darrera també es feia referència als conflictes negatius, l'avantprojecte ha distingit en els dos procediments tant els conflictes positius com els negatius.

Quant als conflictes positius de competència entre els Comuns i els òrgans generals de l'Estat, l'avantprojecte recull la menció a les lleis qualificades que regulen les competències i atribucions financeres de les parròquies, com a normes que s'han de tenir en compte, juntament amb la Constitució, per determinar a qui correspon la competència en litigi. Aquesta previsió permet, encara que sigui només a aquests efectes, atorgar naturalesa "quasi-constitucional" a aquestes lleis qualificades, protegint així especialment els àmbits competencials de les parròquies que, en no trobar-se concretats i especificats en la Constitució, podrien ser limitats per actuacions concretes dels altres òrgans constitucionals. En el mateix ordre de coses i per raons de coherència sistemàtica amb la Constitució, l'avantprojecte diferencia entre el conflicte de competències que sorgeix com a conseqüència d'actes, resolucions o disposicions sense rang de llei i aquell altre que sorgeix com a conseqüència d'una llei o decret legislatiu: en aquest darrer supòsit, no ens trobem pròpiament davant un conflicte sinó davant una norma amb rang de llei que pot vulnerar la distribució de competències que la

Constitució conté i, per tant, davant una possible llei inconstitucional: per això, el procés que correspon no és el propi del conflicte sinó el del recurs directe d'inconstitucionalitat, amb tots els seus requisits i conseqüències.

Pel que fa als conflictes entre els òrgans generals de l'Estat, s'ha incorporat a un únic procediment el previst a l'article 46.1.g) de la Constitució, per entendre que, a part que aquest precepte es remet als articles 98 i 103, el conflicte és de naturalesa competencial, malgrat que el redactat constitucional contingui termes diferents.

A l'últim, quant a les modalitats de conflictes negatius s'ha efectuat una regulació força homogènia en els dos supòsits que s'han vingut contemplant, tant quan el conflicte afecti òrgans constitucionals com quan afecti drets subjectius dels particulars. En el cas d'òrgans constitucionals, no obstant, es diferencien les causes del conflicte en el cas de competències territorials respecte del de competències entre òrgans generals de l'Estat. Si entren en joc les competències de les parròquies, el conflicte únicament es pot plantejar quan el no exercici de la competència d'un òrgan impedeixi a un altre l'exercici d'una competència que li és pròpia: per exemple, si el Comú no realitza el corresponent cens és obvi que s'està impedit la realització d'eleccions, o el sistema de control de nacionalitat, etc... Si, en canvi, es tracta de relacions entre òrgans generals de l'Estat, la raó del conflicte ha de ser més àmplia: lesió de l'interès general i funcionament normal de les institucions, malgrat que sempre ha d'existir un mandat exprés de la Constitució o d'una llei qualificada que imposi una concreta obligació de fer.

També es protegeixen els drets individuals dels particulars enfront la inactivitat dels poders públics, tant en el cas de competències territorials com en el cas dels òrgans constitucionals generals de l'Estat. Com és obvi, aquí la legitimació és més restringida atès que s'exigeix la titularitat d'un dret subjectiu.

El recurs d'empara.

També aquí existeixen novetats molt importants respecte a la regulació d'aquest tipus de recurs. Es fan jugar bàsicament dos preceptes de la Constitu-

ció: l'article 41 que preveu tant el recurs urgent i preferent davant de la jurisdicció ordinària com el d'empara, i l'article 102 que estableix els criteris de legitimació activa. Interpretats sistemàticament se'n deriven les següents característiques: la forma de protecció jurisdiccional dels drets correspon als tribunals ordinaris a través d'un procediment especial (art. 41.1 de la Constitució); només de forma excepcional seran protegits pel Tribunal Constitucional; llevat en el cas d'actes, resolucions o disposicions del Consell General sense força de llei, totes les reclamacions per lesió dels drets fonamentals han de realitzar-se prèviament davant de la jurisdicció ordinària; i, finalment, el Ministeri Fiscal es troba legitimat per interposar recurs d'empara per lesions al dret fonamental a la jurisdicció, és a dir, els drets contemplats a l'art. 10 de la Constitució.

Doncs bé, tenint en compte aquestes característiques i amb el fi de delimitar al màxim el possible abús d'aquest tipus de recurs, ha estat dissenyat d'acord amb el següent perfil:

1r. Es planteja literalment, no com un recurs contra l'òrgan públic que potencialment va lesionar en origen el dret fonamental, sinó com a recurs especial contra la segona sentència dictada en el procediment urgent i preferent per la jurisdicció ordinària. D'aquesta forma, s'eliminen de rel els dubtes que pugui haver sobre l'objecte del recurs, sobre les complexes qüestions de legitimació i sobre l'àmbit dels drets protegits. Només en cas de segona sentència desestimatòria (amb la qual cosa, tot sigui dit, el subjecte del dret ja ha gaudit d'una doble garantia davant de la jurisdicció ordinària) es podrà interposar recurs d'empara. D'aquesta manera, no només seran supòsits excepcionals sinó també residuals.

2n. Per als supòsits en què produeixi una lesió de caràcter jurisdiccional, fora del procediment urgent i preferent, el principi general és que no es pot interposar directament el recurs d'empara. Altrament, s'exigeixen dos requisits: esgotar els recursos ordinaris en defensa del dret lesionat i sol·licitar del Ministeri Fiscal que l'interposi. Només si el Ministeri Fiscal decideix interposar-lo, serà possible aquesta modalitat de recurs. Així resta tallada la possibilitat d'utilitzar el Tribu-

nal Constitucional com a instància última contra qualsevol tipus de decisió en qualsevol tipus de procés ordinari al·legant lesió del dret a la jurisdicció i enviant el Tribunal Constitucional amb infinitat de qüestions que no li corresponen: càrrecs de direcció pública i altres supòsits.

Finalment, pel que fa a les disposicions transitòries, s'ha intentat simplificar en el primer acte de constitució del Tribunal tant el torn de substitució en els càrrecs de president i vice-president com la durada parcial dels primers mandats de magistrat.

Títol I. De la naturalesa del Tribunal Constitucional i de l'àmbit de les seves competències

Capítol primer. De la naturalesa del Tribunal Constitucional

Article 1

El Tribunal Constitucional, òrgan jurisdiccional col·legiat, és l'interpret suprem de la Constitució i en garanteix la jerarquia normativa superior sobre la resta de l'ordenament jurídic mitjançant resolucions i sentències dictades en els procediments i processos regulats per la present Llei Qualificada.

Article 2

1. La jurisdicció del Tribunal Constitucional s'estén a tot el territori de l'Estat andorrà, és superior en el seu ordre i, en l'exercici de les seves competències determinades per la Constitució i aquesta Llei, les seves decisions vinculen als poders públics i als particulars i les seves sentències tenen el valor de cosa jutjada.

2. La doctrina interpretativa de la Constitució elaborada pel Tribunal i que serveix de fonament a les seves sentències vincula també als diferents òrgans de la jurisdicció ordinària.

Article 3

1. El Tribunal Constitucional està sotmès únicament a la Constitució i a la present Llei. Els precedents que el Tribunal estableixi constitueixen criteris interpretatius autovinculants, llevat que decideixi per majoria absoluta dels seus

membres que han de ser modificats i ho expressi en forma motivada.

2. Als efectes de l'apartat anterior, es presumeix l'existència d'un precedent quan almenys dos supòsits idèntics hagin estat resolts amb la mateixa decisió i amb fonament en la mateixa doctrina.

Article 4

1. Sens perjudici del que disposin les convencions i tractats internacionals vàlidament ratificats per Andorra, les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional no són recurribles davant d'un altre òrgan jurisdiccional.

2. La jurisdicció del Tribunal Constitucional és preferent. Cap causa de què conegui pot ser substanciada simultàniament davant d'un altre òrgan jurisdiccional; en el supòsit que s'hagués iniciat un litigi davant d'un altre òrgan jurisdiccional ordinari i es plantegés la mateixa causa davant del Tribunal Constitucional, si aquest l'admet a tràmit, aquell cessa de conèixer-la.

Article 5

Les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional es dicten en nom del poble andorrà i són publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Capítol segon. De les competències i funcions del Tribunal Constitucional

Secció primera. De les competències jurisdictionals del Tribunal

Article 6

1. El Tribunal Constitucional d'Andorra té competència per a conèixer de:

1r. El procés directe de constitucionalitat contra lleis, decrets legislatius i Reglament del Consell General.

2n. El procés incidental d'inconstitucionalitat instat per la jurisdicció ordinària contra les normes esmentades en el paràgraf anterior.

3r. El procediment de control previ de constitucionalitat dels tractats internacionals.

4rt. El procediment de dictamen previ d'adequació a la Constitució de les lleis instat pels Coprínceps.

5è. El conflicte de competències constitucionals entre el Consell General i el Govern, com a òrgans generals de l'Estat, i els Comuns, com a òrgans de les Parròquies, o d'aquests darrers entre si.

6è. El conflicte positiu i negatiu de competències constitucionals entre els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern.

7è. El recurs d'empara.

Article 7

1. Les resolucions i sentències del Tribunal Constitucional adoptades en el decurs d'un procediment o procés dels assenyalats a l'article anterior són sempre motivades.

2. La motivació de les resolucions i sentències que posin fi a un procediment o procés ha d'expressar amb claredat i precisió el contingut interpretatiu dels preceptes constitucionals aplicables i les raons del pronunciament sobre l'adequació a la Constitució de l'acte o norma objecte del litigi.

3. La resolució o sentència que posi fi a una causa admesa a tràmit no pot contenir pronunciaments diferents als plantejats per alguna de les parts en les seves respectives pretensions.

Article 8

1. El Tribunal Constitucional, en pronunciar-se sobre la constitucionalitat de l'acte o norma impugnats, aplica la Constitució d'acord amb els mandats i valors que expressament s'hi contenen i decideix sobre llur validesa o nul·litat, sense efectuar judicis d'oportunitat sobre l'actuació dels restants poders públics.

2. Si, impugnada una norma jurídica general o alguns dels seus preceptes, hi hagués només una interpretació d'acord amb la Constitució i una altra o més contràries, en declara la inaplicabilitat provisional fins que l'òrgan que l'ha dictada en repari els sentits inconstitucionals. La nova norma emesa subsana l'anterior, sens perjudici de seguir sotmesa al règim general de control de constitucionalitat.

Secció segona. De les funcions internes de govern i administració

Article 9

Són funcions internes de govern i administració:

a) Declarar les incompatibilitats originàries o sobrevingudes dels membres del Tribunal.

b) Exercir la funció disciplinària sobre aquests.

c) Constatar els supòsits de cessament dels magistrats i declarar l'existència d'incapacitació física d'acord amb el que disposa l'article 15.2 de la present Llei.

d) Efectuar les comunicacions i, si és el cas, requeriments als òrgans amb competència per a això a fi que es procedeixi al nomenament de nous magistrats.

e) Disposar l'organització i distribució de funcions de les persones al servei del Tribunal Constitucional.

f) Instruir, si és el cas, els expedients disciplinaris per les faltes comeses per les persones esmentades en l'exercici de llurs càrrecs.

g) Administrar el pressupost destinat al Tribunal.

h) Dirigir informes al Consell General i al Govern sobre el funcionament i necessitats del Tribunal.

i) Aprovar el reglament de funcionament intern.

Títol II. Composició del Tribunal i estatut jurídic dels seus membres

Article 10

1. El Tribunal Constitucional es compon de quatre magistrats, designats un per cada Copríncep i dos pel Consell General d'entre persones majors de vint-i-cinc anys i amb experiència reconeguda i coneixements acreditats en el camp jurídic o institucional.

2. Els magistrats designats pel Consell General són elegits per majoria de tres cinquenes parts del nombre dels Consellers Generals de dret, en la forma que determini el Reglament de la Cambra.

3. En tots els casos, la designació d'un magistrat ha de contenir motivació suficient que avaluï la idoneïtat de la persona per al càrrec.

4. El nomenament dels magistrats constitucionals s'efectua pels Coprínceps i es publica en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 11

Si, per raons de necessitat, fos nomenat com a magistrat una persona mancada de la nacionalitat andorrana posseirà durant el seu mandat l'estatut de nacionalitat de funció, en els termes previstos en la Llei Qualificada de la Nacionalitat.

Article 12

El càrrec de magistrat constitucional és incompatible:

- a) Amb l'exercici de qualsevol altre càrrec públic adscrit a alguna de les institucions de l'Estat o de les Parròquies, sigui de naturalesa electiva, funcional o contractual.
- b) Amb l'exercici d'activitats de representació, gestió, assessorament o defensa d'interessos privats de tercers dins del territori d'Andorra.
- c) Amb qualsevol càrrec directiu en partits polítics, sindicats i associacions, siguin nacionals o estrangers.
- d) Amb qualsevol altra activitat que pugui posar en perill la independència i la imparcialitat en el compliment de les seves obligacions.

Article 13

Durant l'exercici de llurs càrrecs, els magistrats constitucionals són independents i inamovibles i no poden ser sancionats si no és per alguna de les causes i en la forma determinades a la present Llei. Si se sentissin menyscabats en llur independència o pertorbats en llurs funcions per l'acció de qualsevol òrgan públic o pels particulars, han de fer avinent el fet al president del Tribunal perquè aquest sol·liciti l'auxili de la jurisdicció ordinària en la reparació del menyscabament o pertorbació.

Article 14

1. El mandat dels magistrats constitucionals és de vuit anys comptats a partir de la data de publicació del nomenament.

2. Segons el torn rotatori regulat per aquesta Llei, cada dos anys cessa un dels magistrats constitucionals i és substituït

per un altre designat pel mateix òrgan que va elegir el cessant.

3. El magistrat constitucional que substitueixi un altre el cessament del qual s'hagi produït abans de la finalització del seu mandat, serà nomenat pel temps que resta de l'esmentat mandat.

4. Vacant un lloc de magistrat, l'òrgan designant ha de procedir a l'elecció del substitut en el termini màxim d'un mes.

5. Llevat allò que disposa l'apartat 3 del present article, cap magistrat constitucional pot ser reelegit per a un mandat consecutiu.

Article 15

1. Els magistrats constitucionals cessen en el càrrec per finalització del temps de mandat, per renúncia voluntària, per defunció, per incórrer en alguna causa d'incapacitació personal o legal, per condemna penal per delictes dolosos i per imposició pel mateix Tribunal d'una sanció disciplinària com a conseqüència d'una falta qualificada de molt greu.

2. Qualsevulla de les causes d'incapacitació a què es refereix l'apartat anterior és apreciada pel Ple del Tribunal i comunicada a l'òrgan designant del magistrat incurs en aquestes a fi que procedeixi a un nou nomenament. En tot cas, s'entén com a causa d'incapacitació física el no exercici de les funcions pròpies durant un termini superior a sis mesos consecutius.

Article 16

Els magistrats constitucionals són responsables, civilment, penalment i disciplinàriament.

Article 17

La responsabilitat civil i penal per accions o omissions comeses en l'exercici del seu càrrec se substancia davant el Tribunal Superior de Justícia d'acord amb les lleis substantives i processals que siguin d'aplicació als membres de la jurisdicció ordinària.

Article 18

1. La responsabilitat disciplinària és exigida pel Tribunal Constitucional en Ple i per unanimitat del vot dels altres membres en els supòsits de faltes greus i molt greus. En el supòsit de faltes lleus, aquesta responsabilitat és exigida pel

president del Tribunal o, si és el cas, pel vice-president.

2. Són faltes lleus:

- La manca de consideració i respecte als altres membres del Tribunal, al personal al seu servei i a les persones que compareguin en el procés, qualsevol que sigui el títol amb què ho facin.

- L'endarreriment imprudent en el compliment de les obligacions pròpies del càrrec.

3. Són faltes greus:

- L'incompliment del deure del secret de les deliberacions.

- La no motivació dels dictàmens presentats pels ponents.

- La negligència manifesta i reiterada en el despatx dels assumptes que li competeixen.

- Les manifestacions públiques de crítica o disconformitat amb les resolucions i sentències del Tribunal.

- Dirigir advertències, felicitacions o censures a la resta d'òrgans i poders de l'Estat.

- La inassistència no justificada a dues o més sessions del Ple del Tribunal o a dues o més sessions formalment convocades pel president.

- El menyscabament dels drets processals de qui siguin part en el procediment o procés.

- La comissió reiterada de faltes lleus la sanció de les quals no hagi prescrit.

4. Són faltes molt greus:

- L'incompliment de les incompatibilitats contingudes en la present Llei.

- L'abandonament, sense justificació, de la funció jurisdiccional que els correspon per més de dos mesos.

- La reiteració o reincidència en la comissió de faltes greus.

Article 19

1. L'exercici de la funció disciplinària requereix sempre l'audiència i defensa de l'interessat a l'expedient instruït a l'efecte.

2. Les faltes lleus se sancionen amb repremsió verbal o escrita; les faltes greus

amb suspensió de funcions i remuneració per un període no inferior a quinze dies ni superior a tres mesos; les faltes molt greus, amb el cessament definitiu en les funcions i càrrec.

3. Les sancions figuren en el corresponent llibre d'actes del Tribunal i són cancel·lades i es consideren prescrites si, en el cas de faltes lleus, transcorregué el termini de sis mesos sense que l'afectat incorregués en cap altra; en el cas de faltes greus, la cancel·lació és procedent en les mateixes condicions transcorregut el termini de dos anys.

4. Contra la sanció imposada sempre es pot interposar recurs contenciós-administratiu en una sola instància davant el Tribunal Superior de Justícia.

Article 20

El càrrec de magistrat constitucional és remunerat amb càrrec al pressupost de l'Estat. La dita remuneració es compon d'una quantitat fixa anual igual per a tots els membres del Tribunal i d'una quantitat variable en funció del càrrec que s'ostenti, del nombre i durada de les sessions i del nombre de procediments i processos tramitats per cadascun d'ells. La Llei del Pressupost ha de preveure les partides destinades al funcionament del Tribunal i, mitjançant decret, el Govern ha d'especificar el règim de remuneracions dels magistrats.

Títol III. Del funcionament del Tribunal Constitucional

Capítol primer. Dels òrgans del Tribunal i de llurs competències i funcions

Article 21

El Tribunal Constitucional exerceix les seves competències jurisdiccionals i les seves funcions internes de govern i administració mitjançant el president, el vice-president, els magistrats ponents i el Ple del Tribunal.

Article 22

1. El Ple del Tribunal, com a òrgan col·legiat, és l'òrgan superior del Tribunal Constitucional i està constituït pels quatre magistrats constitucionals.

2. No obstant allò que disposa l'apartat anterior, queda constituït amb tres magistrats quan exerceix la funció disciplinària o per absència d'un d'ells.

Article 23

Correspon al Ple del Tribunal decidir jurisdiccionalment sobre:

- L'admissió a tràmit de totes les causes presentades, siguin o no d'obligat coneixement pel Tribunal, incloses aquelles que han estat presentades extemporàniament o els manquen els requisits de legitimació, postulació o formulació de l'acció i pretensió indispensables processalment.
- Tots els supòsits de decaïment de l'acció per incompareixença, renúncia, aplanament, caducitat o qualsevulla altra causa que posi fi al procediment o procés abans que finalitzi.
- Les recusacions interposades contra els magistrats constitucionals.
- Les inhibicions per al coneixement del cas plantejades per algun magistrat.
- Els recursos de súplica que s'interposin dins qualsevol procediment o procés.
- Les sentències, resolucions i dictàmens que resolguin el fons del procediment o procés.

Article 24

Correspon al Ple del Tribunal decidir administrativament i governativament sobre:

- Els supòsits contemplats en els paràgrafs a) i c) de l'article 9 i apartat 2 de l'article 15 de la present Llei.
- Exercir la funció disciplinària en matèria de faltes greus i molt greus.
- Determinar els fons disponibles pels magistrats constitucionals indispensables per a l'exercici de llurs funcions.
- Resoldre els recursos administratius interns que s'interposin contra les decisions del president o, si és el cas, del vice-president.
- El contingut de la memòria anual dirigida al Consell General sobre la

situació de la justícia constitucional a Andorra.

f) L'aprovació del seu reglament de funcionament intern.

g) La designació dels magistrats ponents d'acord amb allò que disposa aquesta Llei.

Article 25

Correspon als magistrats ponents:

- La decisió i direcció de qualsevol procediment o procés la tramitació del qual li hagi correspost en tots els assumptes jurisdiccionals que no siguin competència del Ple.
- La proposta de dictamen motivat sobre la resolució o sentència que ha de ser aprovada pel Ple o, si és el cas, la redacció de la resolució o sentència que reflecteixi el pronunciament majoritari d'aquest.
- Decidir els empats que es produeixin en les votacions del Ple amb vot de qualitat en aquells assumptes la tramitació dels quals els hagi correspost.

Article 26

1. El president és l'òrgan individual de direcció, govern i representació del Tribunal Constitucional.

2. El càrrec és exercit durant dos anys pel magistrat constitucional a qui correspongui segons l'origen del seu nomenament i el torn rotatori establert en la present Llei. En el cas de cessament anticipat del president com a magistrat constitucional, la presidència serà exercida pel magistrat del mateix origen que el substitueixi pel temps que resti fins al compliment dels dos anys de mandat.

3. El cessament en el càrrec de president i la presa de possessió es realitzaran davant del Ple del Tribunal en sessió única.

Article 27

Correspon al president:

- Representar al Tribunal Constitucional davant les institucions públiques i privades.
- Fixar l'ordre del dia, convocar les sessions del Ple del Tribunal i dirigir-ne les deliberacions.

c) Expedir les resolucions i sentències del Ple i ordenar-ne la publicació.

d) Donar possessió del càrrec als magistrats constitucionals que siguin nomenats sota el seu mandat i fer constar el cessament quan aquest es produeixi.

e) Exercir la direcció del personal al servei del Tribunal.

f) Administrar el pressupost i autoritzar les despeses extraordinàries.

g) Elaborar la memòria anual del Tribunal per a la posterior aprovació pel Ple.

h) Realitzar totes aquelles activitats que siguin necessàries per al bon govern i administració del Tribunal.

Article 28

1. El vice-president del Tribunal Constitucional exerceix les funcions del president en casos d'impossibilitat física d'aquest o per delegació expressa.

2. Correspon el càrrec de vice-president al magistrat constitucional que, per l'origen del seu nomenament, ha d'ocupar la presidència en el següent mandat.

3. El cessament i la presa de possessió s'efectua en el mateix acte al qual es refereix l'article 26.3 d'aquesta Llei.

Capítol segon. Del personal al servei del Tribunal

Article 29

1. Els tràmits de gestió i execució materials de les competències pròpies del Tribunal són realitzats pels membres de l'oficina administrativa permanent que es troba al servei i sota la seva dependència.

2. Són càrrecs d'aquesta oficina:

- El secretari del Tribunal.
- L'oficial-lletrat.

Article 30

1. El nomenament i estatut funcional d'aquests càrrecs es regeix per les normes reglamentàries del Govern, el qual determina el nombre de llocs que s'han de cobrir d'acord amb les necessitats del Tribunal. En qualsevol cas, les persones que ocupin el càrrec de secretari del Tribunal i d'oficial-lletrat hauran de ser titulades en Dret.

2. Correspon al reglament intern del Tribunal la divisió i regulació de les funcions de cadascun d'aquests càrrecs així com els supòsits d'exigència de responsabilitat disciplinària a totes les persones que es trobin al seu servei.

3. Sens perjudici de les facultats d'instrucció dels expedients disciplinaris que competeixen al president del Tribunal, correspon al Govern decidir sobre aquests administrativament.

Capítol tercer. Del règim de sessions i distribució de les causes

Article 31

1. El Tribunal, com a òrgan col·legiat, actua en Ple constituït en Sala única.

2. Per adoptar vàlidament acords es requereix, almenys, la presència de tres magistrats constitucionals i, si es tractés d'assumpes jurisdiccionals, un d'ells haurà de ser el magistrat ponent.

3. Els acords s'adopten per majoria de vots i, si l'assumpte debatut és de naturalesa jurisdiccional, en cas d'empat, decideix el magistrat ponent amb vot de qualitat.

4. En els assumpes no jurisdiccionals, l'empat de vots impedeix l'adopció de l'acord.

Article 32

1. Les deliberacions i les votacions no són públiques.

2. De cada sessió s'aixeca acta dels acords adoptats, sense ressenyar el contingut de les deliberacions. Als efectes de l'elaboració de l'acta esmentada, actua de secretari el vice-president del Tribunal o, si és el cas, el magistrat d'edat més jove.

3. En aquelles sessions en què el president ho consideri oportú, assistirà i elaborarà l'acta el secretari de l'oficina del Tribunal.

4. Les votacions s'efectuen mitjançant papereta escrita i en secret si així ho decideix el president del Tribunal o ho sol·liciten dos dels magistrats presents.

Article 33

1. Les sessions ordinàries del Tribunal són convocades pel president, adjuntant l'ordre del dia, amb almenys set dies d'antelació i amb periodicitat mínima

d'una cada dos mesos. En aquestes, es procedeix al repartiment dels assumpes ingressats en el Tribunal i a la deliberació i decisió sobre les causes pendents tant en llur fase de resolució com en la d'admissió.

2. Les sessions extraordinàries són convocades pel president, a iniciativa pròpia o a petició de dos magistrats, amb un mínim de tres dies d'antelació, quan raons de necessitat ho exigeixin. També es consideren sessions extraordinàries i poden adoptar-se vàlidament acords quan, sense haver-hi prèvia convocatòria, es trobin reunits la totalitat dels membres del Tribunal i així ho decideixin per unanimitat.

Article 34

1. En cada sessió ordinària, mitjançant sorteig, es fa el repartiment entre els magistrats dels assumpes jurisdiccionals que han tingut entrada en el Tribunal i en els quals han de figurar com a ponents. El sorteig s'efectua insaculant cada magistrat un número, de l'u al quatre, i, a continuació, es reparteixen successivament els assumpes segons l'ordre rigorós de registre.

2. Abans de procedir al seu repartiment, el Ple del Tribunal ha de qualificar la naturalesa de cada assumpte.

3. No obstant allò que s'indica a l'apartat primer d'aquest article, el Tribunal podrà decidir, en qualsevol moment de la tramitació, acumular varis assumpes en un de sol per raó d'identitat o semblança d'objecte. En aquests supòsits serà ponent el magistrat que es trobi coneixent de l'assumpte repartit en primer lloc.

4. Els assumpes no jurisdiccionals són tramitats pel president d'acord amb allò que disposa la present Llei i el Reglament del Tribunal Constitucional.

Títol IV. Dels procediments i processos constitucionals

Capítol primer. Disposicions comunes a tots els procediments i processos

Article 35

1. Els procediments i processos als quals es refereix l'art. 6 d'aquesta Llei s'inicien sempre a instància de part, la qual, llevat que es tracti del Ministeri Fiscal o d'un òrgan jurisdiccional, és representada i defensada per un advocat inscrit en el Col·legi d'Advocats d'Andorra.

La representació i defensa davant el Tribunal Constitucional dels interessos de l'Estat Andorrà correspon als advocats andorrans adscrits al Gabinet Jurídic del Govern, sense perjudici que el Govern pugui contractar els serveis d'advocats en casos determinats.

2. Sens perjudici dels drets processals de les parts, el Tribunal pot requerir d'ofici totes les actuacions que estimi necessàries per a la bona fi del procediment o procés.

Article 36

1. Els procediments i processos constitucionals se substancien a la seu del Tribunal Constitucional, dins dels terminis assenyalats en la present Llei i s'inicien mitjançant escrit de demanda en el qual s'expressa:

- a) La identificació del demandant, legitimació activa i, si és el cas, la representació i postulació d'aquest.
- b) El relat de fets que han donat lloc, en el seu cas, a la lesió constitucional que s'al·legui, l'acte o norma contra o sobre el qual es planteja la demanda i la persona o òrgan als quals s'imputa la seva producció.
- c) Els fonaments jurídics en què es basa la pretensió.
- d) La determinació precisa de la pretensió que s'hi conté.

2. Amb l'escrit de demanda o de requeriment s'han d'acompanyar, si els hagués, els documents que acreditin els elements de fet que s'han al·legat així

com, si és el cas, l'oferiment dels mitjans de prova que es considerin pertinents.

3. Els escrits de contestació de la part o parts demandades o afectades resten sotmesos al mateix règim processal que l'assenyalat per als demandants.

4. Si el Tribunal declara el decaïment de l'acció per incompareixença, desistiment o aplanament d'una de les parts al llarg del procés o procediment, això no impedeix la continuïtat de la seva tramitació inclosa la resolució final.

Article 37

1. L'absència d'algun dels requisits determinats a l'article anterior donarà lloc a la inadmissibilitat de la demanda, sens perjudici que el Tribunal pugui requerir l'actor perquè, en un termini no superior a sis dies hàbils, subsani algun defecte de caràcter formal.

2. També s'escau la inadmissibilitat de la demanda per manifesta incompetència del Tribunal Constitucional i per tractar-se d'una causa que ha adquirit el caràcter de cosa jutjada.

Article 38

L'admissió o inadmissió de l'escrit de demanda o requeriment és acordada mitjançant l'autoritat del Ple del Tribunal, escoltat l'informe del magistrat ponent. Contra l'autoritat d'inadmissió es podrà interposar recurs de súplica en el termini màxim de sis dies hàbils, comptat des de la data de recepció de la notificació. La resolució d'aquest recurs és inapel·lable.

Article 39

1. El Tribunal en tota mena de procediment o procés dicta decisions en forma de providència, autèntica o sentència. La providència decideix sobre assumptes de tràmit que no incideixin sobre el fons de l'assumpte; l'autèntica implica una resolució que n'afecta directament o indirectament el fons; la sentència es dicta exclusivament en els processos constitucionals i té caràcter definitiu.

2. Les providències i sentències no són recurribles. Contra els autèntics, llevat el que contingui la resolució del procediment a què es refereix l'art. 67 d'aquesta Llei, es pot interposar el recurs de súplica davant del Ple en el termini de sis dies hàbils.

3. Si una de les parts entengués que una providència conté una decisió que

incideix en el fons de l'assumpte, en el termini assenyalat en l'apartat anterior pot interposar recurs de súplica davant del Ple del Tribunal. Aquest ha de resoldre en forma d'autèntica i contra aquesta decisió no es pot interposar ulterior recurs.

Article 40

1. És procedent la recusació o inhibició del magistrat ponent quan tingui interès directe i personal en l'assumpte o hagi estat titular de l'òrgan que va realitzar l'acte o va crear la norma objecte de la impugnació en el moment en què es van produir.

2. No s'escau en cap cas la recusació d'altres membres del Tribunal.

Article 41

1. La Justícia constitucional és gratuïta. No obstant, les parts en el procés corren a càrrec dels costos materials que generin llurs pretensions, aïtals com defensa i representació, documents que sol·licitin, auxili judicial, compareixença de testimonis a instància seva i, en general, totes aquelles despeses que es derivin de la gestió ordenada pel Tribunal atenent les seves peticions processals.

2. Es pot condemnar en costes a una de les parts de totes les despeses generades en el procés quan la pretensió sigui irraonable o temerària.

Article 42

Els terminis determinats a la present Llei per a l'exercici de les diverses actuacions processals són d'obligat compliment per a les parts i per al Tribunal Constitucional. No obstant això, en supòsits de necessitat i sempre que aquests terminis no es trobin determinats per la Constitució, a iniciativa del magistrat ponent adoptada d'ofici o a instància de part, el Tribunal pot acordar reduir o ampliar la seva durada mitjançant autèntica motivada.

Capítol segon. Dels processos d'inconstitucionalitat

Article 43

1. En els processos d'inconstitucionalitat el Tribunal Constitucional enjudicia l'adequació a la Constitució de les lleis, dels decrets legislatius i del Reglament del Consell General, o d'algun dels seus preceptes.

2. Aquests processos s'inicien per recurs directe, interposat per una cinquena part dels membres de dret del Consell General, el Cap de Govern o tres Comuns, o per escrit incidental plantejat per un tribunal de la jurisdicció ordinària.

Article 44

1. Admesa a tràmit qualsevulla d'aquestes dues menes de procés i llevat que, per qualsevulla causa, es produeixi un decaïment en l'acció, el Tribunal Constitucional declara mitjançant sentència la constitucionalitat o inconstitucionalitat de la norma o normes impugnades.

2. La declaració d'inconstitucionalitat genera la nul·litat de la norma o normes impugnades.

3. La declaració de conformitat d'aquestes normes amb la Constitució impedeix el replantejament en el futur de qualsevulla mena de procés impugnatori d'aquelles que al·legui la lesió dels mateixos preceptes constitucionals.

Secció primera. Del recurs o procés directe d'inconstitucionalitat

Article 45

1. El recurs o procés directe d'inconstitucionalitat contra lleis i decrets legislatius pot ser iniciat, en el termini de trenta dies naturals comptats des de la data de publicació de la norma, per una cinquena part dels membres de dret del Consell General, pel Cap de Govern i per tres Comuns.

2. El recurs dirigit contra els reglaments del Consell General únicament pot ser iniciat per una cinquena part dels seus membres de dret.

Article 46

1. El procés comença amb la interposició de la demanda que ha de contenir els requisits enumerats a l'art. 36 d'aquesta Llei.

2. Si els demandants fossin tres o més Comuns han d'acompanyar, a més a més, certificació dels acords adoptats pels respectius òrgans col·legiats en els quals es contingui la decisió d'iniciar el procés impugnatori contra la norma de què es tracta.

3. En el supòsit contemplat a l'apartat anterior i en el de la impugnació per la

cinquena part, almenys, dels membres del Consell la demanda ha de ser conjunta i compartida en tots els seus termes. Qualsevulla actuació dins del procés és imputable a tots els codemandants. El desistiment d'algun d'ells suposa decaïment en l'acció si es perdés el nombre de Comuns o Consellers exigít per interposar la demanda.

Article 47

1. L'admissió de la demanda no suspèn la vigència de la norma impugnada.

2. Admesa a tràmit la demanda pel Tribunal Constitucional, el magistrat ponent, mitjançant providència, ha de donar trasllat d'una còpia d'aquella al president de l'òrgan que va dictar la norma impugnada i al Ministeri Fiscal perquè compareguin i la contestin en el termini màxim de quinze dies naturals.

3. Els escrits de contestació a la demanda han de formular les al·legacions tant en fets com en fonaments jurídics que estimin pertinents; han de proposar, si és el cas, els mitjans provatoris i pràctica de la prova que per al seu interès convingui; i han d'acompanyar la documentació que acrediti les condicions de representació i postulació.

4. En cas d'aplanament conjunt per part del Ministeri Fiscal i de l'òrgan que va dictar la norma impugnada a totes les pretensions de la part demandant, el Tribunal, mitjançant sentència, declara la inconstitucionalitat de la dita norma sense més tràmits. En cas d'aplanament parcial, continua la causa si bé la sentència ha d'acollir, en els termes indicats, els efectes d'aquell.

Article 48

1. Rebudes les contestacions a la demanda, el magistrat ponent obre a totes les parts, mitjançant providència, un termini comú de set dies naturals per a la formalització i la pràctica de la prova. El ponent admet les que consideri adequades a les pretensions de les parts i rebutja aquelles altres que estimi inadequades sense ulterior recurs, fixant les dates i formes de llur realització dins dels set dies naturals següents.

2. Practicada la prova, amb trasllat immediat de la causa a les parts, aquestes poden formular les seves conclusions de-

finitives mitjançant escrit en un termini d'uns altres set dies hàbils.

Article 49

Finalitzades les actuacions, el Tribunal dicta sentència dins dels quinze dies següents al del lliurament de conclusions per les parts i, en qualsevol cas, dins del termini màxim de dos mesos comptats des de la data de l'admissió del recurs.

Article 50

La sentència del Tribunal es comunica a les parts i s'envia perquè sigui immediatament publicada en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, moment a partir del qual tindrà els efectes corresponents.

Article 51

1. Les sentències estimatòries de la inconstitucionalitat de la totalitat o d'una part de les normes impugnades a través del procés regulat a aquesta secció, han de declarar llur nul·litat radical i l'eliminació dels efectes que poguessin haver produït durant el seu període de vigència. Amb aquest fi, s'ha de publicar com a annex a la corresponent sentència la taula de vigència de les normes que havien estat derogades pels preceptes declarats inconstitucionals i s'ha d'obrir un termini no superior a quinze dies perquè els interessats puguin sol·licitar davant els poders públics ser reposats en la situació jurídica afectada per aitals preceptes.

2. No obstant allò que s'indica en el paràgraf anterior, no es poden modificar les situacions jurídiques creades per sentències fermes amb valor de cosa jutjada, llevat en els casos de retroactivitat positiva, ni aquelles altres que hagin suposat l'adquisició d'un dret subjectiu.

Secció segona. Del procés incidental d'inconstitucionalitat iniciat pels Tribunals ordinaris

Article 52

En l'exercici de la seva funció jurisdiccional, els batlles, el Tribunal de Batlles, el Tribunal de Corts i el Tribunal Superior de Justícia d'Andorra es troben legitimats per sol·licitar l'obertura d'un procés incidental d'inconstitucionalitat contra lleis, decrets legislatius i normes amb força de llei, qualsevulla que sigui la data a partir de la qual són vigents.

Article 53

1. És procedent la interposició de l'acció d'inconstitucionalitat davant del Tribunal Constitucional si, en qualsevulla fase d'un procés jurisdiccional ordinari, l'òrgan judicial que es troba coneixent d'aquest estima, d'ofici o a instància de part, que una de les normes mencionades a l'article anterior i d'imprescindible aplicació per a la solució de la causa principal o d'algun incident substanciat en aquesta és contrària a la Constitució.

2. La dita estimació d'inconstitucionalitat s'ha de fonamentar en la impossibilitat d'una interpretació de la norma o normes conforme a la Constitució, en el raonament i explicació del seu caràcter de norma imprescindible per a la solució de la causa principal o de l'incident de què es tracti i en la inexistència d'una resolució o sentència del Tribunal Constitucional que n'hagi declarat la constitucionalitat en els termes als quals es refereix l'art. 44.3 d'aquesta Llei.

3. Abans d'interposar l'escrit davant del Tribunal Constitucional que planteja l'acció esmentada a l'apartat 1 d'aquest article, l'òrgan judicial ha de consultar a les parts i al Ministeri Fiscal si fos present a la causa. Oïdes aquestes i sota la seva exclusiva responsabilitat, decideix sobre la interposició mitjançant aute. La decisió adoptada en aquest aute no és recurrible, sens perjudici que si és negativa, pugui ser replantejada la petició en instàncies successives si processalment n'hi hagués.

Article 54

En el supòsit que la norma o normes aplicables estimades contràries a la Constitució fossin de vigència anterior a aquesta, l'òrgan judicial podrà optar entre la interposició de l'acció referida o declarar-les derogades en el moment processal oportú. En qualsevol cas, la declaració de derogació no suposa l'anul·lació de la norma pre-constitucional sinó la simple constatació motivada de la no-vigència.

Article 55

1. Acordada la interposició de l'acció a la qual es refereixen els preceptes anteriors, l'òrgan judicial ha de formar peça separada amb les actuacions celebrades amb aquest objecte i elevar escrit al Tribunal Constitucional acompanyant

aquesta peça i exposant els fonaments en què basa els seus dubtes sobre la constitucionalitat de la norma o normes, així com els preceptes constitucionals que entén vulnerats, juntament amb els requisits exigits a l'article 36 d'aquesta Llei.

2. La causa principal o, si és el cas, l'incident continuaran la seva tramitació fins arribar a la fase de dictar sentència o resolució en què es detura la tramitació fins que el Tribunal Constitucional pronunciï el seu aute de resolució o la seva sentència. Si l'incident que ha donat lloc al procés d'inconstitucionalitat versés sobre nul·litat d'actuacions, no es pot dictar sentència a la causa principal fins que es produeixi el pronunciament constitucional.

Article 56

1. Rebut l'escrit i la peça separada a la qual al·ludeix l'article anterior, el Tribunal Constitucional admet o inadmet l'acció d'inconstitucionalitat mitjançant aute motivat. Contra l'aute d'inadmissió es pot interposar el recurs de súplica al qual es refereix l'article 39.2 d'aquesta Llei.

2. Admesa l'acció i iniciat el procés incidental, hi són parts l'òrgan judicial que el promou, l'òrgan que va dictar la norma impugnada i el Ministeri Fiscal. Poden personar-se com a coadjuvants les parts presents en el procés judicial a quo.

3. Si la impugnació va dirigida contra normes pre-constitucionals, serà part el Consell General qualsevol que fos l'òrgan que en el seu moment les va dictar.

Article 57

1. La substanciació del procés incidental fins arribar a la sentència segueix els mateixos tràmits que els assenyalats per al recurs directe d'inconstitucionalitat.

2. El pronunciament contingut en la sentència del Tribunal Constitucional vincula en els seus termes l'òrgan judicial que ha interposat l'acció. Queda exceptuat, però, per al present cas, el principi d'inaplicabilitat provisional de les sentències desestimatives interpretatives que conté l'article 8.2 de la present Llei, les quals vinculen l'òrgan judicial accionant en el sentit interpretatiu que s'hi conté i a fi que pugui dictar sentència a la causa principal.

Article 58

1. Les sentències desestimatives de la inconstitucionalitat al·legada tenen els mateixos efectes que les dictades en el procés o recurs directe.

2. Les sentències que estimin la inconstitucionalitat parcial o total de les normes impugnades tenen efecte des de la data en què es publiquin en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Llevat en els supòsits d'aplicació retroactiva favorable, subsisteixen els efectes pendents originats per les dites normes abans de la seva anul·lació fins que no se'n dictin de noves que regulin les situacions jurídiques preexistents.

Capítol tercer. Del procediment previ de control de constitucionalitat dels tractats internacionals

Article 59

Els tractats internacionals aprovats pel Consell General o conclosos pel Govern en els termes contemplats a l'article 64 de la Constitució, poden ser objecte de control de constitucionalitat pel Tribunal Constitucional a petició d'un o dels dos Coprínceps, d'una cinquena part dels membres de dret del Consell General o del Cap de Govern.

Article 60

1. El procediment s'inicia mitjançant escrit de sol·licitud de dictamen de constitucionalitat i ha de ser presentat davant del Tribunal Constitucional, amb els requisits exigits en l'article 36 d'aquesta Llei, dins el termini comú comprès entre el vuitè i el quinzenè dia que la Constitució atorga als Coprínceps per manifestar el consentiment de l'Estat.

2. La interposició de l'escrit davant del Tribunal Constitucional impedeix la ratificació del tractat fins al moment en què el Tribunal emeti el seu dictamen amb els efectes previstos a l'article 62 d'aquesta llei.

Article 61

1. Admès l'escrit, el Tribunal Constitucional n'ha d'ordenar la tramitació preferent i donar trasllat immediat al Consell General o al Govern, segons si el tractat que s'ha de dictaminar és dels compresos en l'apartat 1 de l'article 64 de la Constitució o en l'apartat 2 de l'article 64

d'aquesta, perquè compareguin i contes-
tin en el termini màxim de deu dies hà-
bils.

2. El magistrat ponent ha de recaptar
tots els informes i documents que estimi
necessaris per formular la seva proposta
de dictamen que, en tot cas, ha de pre-
sentar al Ple del Tribunal en un termini
màxim de quinze dies hàbils comptats
des de la data d'entrada de l'escrit de
contestació. El Tribunal emetrà el dicta-
men de constitucionalitat dins dels tres
dies posteriors al de la formulació de
l'esmentada proposta.

Article 62

1. El dictamen ha de pronunciar-se so-
bre l'adequació a la Constitució de les
estipulacions del tractat que hagin estat
qüestionades.

2. Si tingués algun pronunciament
d'inconstitucionalitat el tractat no pot ra-
tificar-se. En aquest cas, el Tribunal ha
d'indicar els preceptes constitucionals
que resultin afectats i el contingut de la
possible reforma per si fos procedent la
previsió del paràgraf segon, apartat 2 de
l'article 101 de la Constitució.

Capítol quart. Del procediment de dictamen previ sobre l'adequació a la Constitució de les lleis instat pels Coprínceps

Article 63

Les previsions i atribucions competen-
cials realitzades per la Constitució als
articles 45.2, paràgraf segon, 46.1 e) i 98
b), en allò referit al dictamen previ d'in-
constitucionalitat sobre les lleis, es des-
envolupen mitjançant el procediment
únic regulat en aquest capítol.

Article 64

Les lleis aprovades pel Consell General
a les quals es refereixen els articles 45.1
g) i 63 de la Constitució poden ser sotme-
ses per un o tots dos Coprínceps a control
previ de constitucionalitat, mitjançant es-
crit conjunt o individualitzat de requeri-
ment de dictamen al Tribunal
Constitucional.

Article 65

1. La interposició de l'escrit ha de fer-se
entre el vuitè i el quinze dia del termini
destinat a la sanció de les lleis tal com
assenyala l'article 45.2 de la Constitució i

amb els requisits establerts per l'article 36
d'aquesta Llei.

2. La interposició de l'escrit de requeri-
ment de dictamen interromp el trans-
curs del termini de sanció.

Article 66

Admès l'escrit pel Tribunal Constitu-
cional, la tramitació posterior d'aquest
procediment s'ha d'ajustar a allò que dis-
posen els articles 47, apartats 2 i 3 i 48
d'aquesta Llei.

Article 67

1. El dictamen emès pel Tribunal Cons-
titucional, en forma d'aute, declara l'ade-
quació o inadequació parcial o total de la
lei a la Constitució d'acord amb les peti-
cions fetes als escrits d'interposició.

2. Si cadascun dels Coprínceps hagués
requerit dictamen individualitzadament,
el pronunciament del Tribunal ha de re-
caure sobre totes i cadascuna de les pre-
tensions dels requeridors en document
únic.

3. Després de l'aprovació del dicta-
men, el Tribunal ho notifica a tots els
òrgans que han intervingut en el proce-
diment i ordena que es publiqui imme-
diatament en el Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra.

Article 68

1. Si el procediment només hagués
estat instat per un dels dos Coprínceps,
la declaració del Tribunal favorable a la
constitucionalitat total de la llei objecte
del dictamen no impedeix que el requeri-
dor pugui abstenir-se de sancionar la
lei, en els termes del paràgraf segon de
l'apartat 2 de l'article 45 de la Constitució.

2. Si el procediment hagués estat instat
pels dos Coprínceps i la declaració del
Tribunal fos igualment favorable a la
constitucionalitat de la llei, aquesta ha de
ser promulgada amb la sanció, almenys,
d'un d'ells.

3. Si el Tribunal declarés la inconstitu-
cionalitat parcial o total de la llei objecte
del dictamen no és procedent la sanció
de cap dels dos Coprínceps, sens perju-
dici d'allò que disposa el següent apartat.

4. En el supòsit d'inconstitucionalitat
parcial de la llei, es presumeixen vàlids
la resta dels seus preceptes. El Consell
General pot demanar la sanció dels Co-

prínceps per als preceptes vàlids perquè
siguin publicats com a llei.

Capítol cinquè. Dels conflictes de competències entre els òrgans constitucionals de l'Estat

Secció primera. Dels conflictes de
competències constitucionals entre el
Consell General i el Govern i els Comuns
o d'aquests entre si

Article 69

1. Si els actes, resolucions o disposi-
cions normatives del Consell General o
del Govern envaïssin l'àmbit competen-
cial reservat per la Constitució als Co-
muns, o si els Comuns exercissin
competències, pròpies del Consell Gene-
ral, del Govern o d'un altre Comu, els
òrgans afectats poden formalitzar con-
flicte de competències davant del Tribu-
nal Constitucional.

2. És igualment procedent la formalit-
zació del conflicte, quan la inactivitat
competencial d'algun dels òrgans gene-
rals de l'Estat o dels Comuns impedeix,
obstaculitza o lesiona a l'altra en l'exerci-
ci d'una competència que li és pròpia o
vulnera algun dret subjectiu dels particu-
lars.

3. En el cas que l'envaïment competen-
cial s'atribuís a una llei del Consell Gene-
ral o a un decret legislatiu del Govern, el
conflicte se substancia a través del procés
d'inconstitucionalitat regulat al capítol II
del títol II d'aquesta Llei en tots els seus
extrems, inclòs el de la legitimació activa.

Article 70

A l'efecte de determinar la naturalesa
constitucional de les competències en
litigi i de llur resolució, el Tribunal, a més
de les previsions constitucionals, aplica
allò que disposi la llei o lleis qualificades
que delimiten les competències dels Co-
muns, determinen les seves facultats eco-
nòmiques i fiscals i asseguren les
aportacions de l'Estat al pressupost co-
munal.

Article 71

1. Llevat del supòsit previst en l'article
69.3 d'aquesta Llei, abans de procedir a
la formalització del conflicte davant del
Tribunal Constitucional, l'òrgan afectat
per l'acte, resolució o disposició ha de
requerir al seu titular perquè cessi en

l'activitat que reputa invasora o anul·li aital resolució o disposició.

2. L'esmentat requeriment s'ha d'efectuar en el termini de quinze dies hàbils des que va tenir notificació o coneixement de l'acte, resolució o disposició. Si transcorreguts quinze dies hàbils més l'òrgan requerit no es pronuncïés, s'entén que la pretensió és desestimada.

Article 72

1. El conflicte de competències s'inicia mitjançant la interposició d'un escrit de demanda davant del Tribunal Constitucional, dins del termini de vint dies hàbils comptats des del moment de la notificació de la desestimació expressa del requeriment o del transcurs del termini de la desestimació tàcita.

2. L'escrit, a més dels requisits generals establerts a l'article 36 d'aquesta Llei, ha d'acompanyar la documentació que acrediti haver-se realitzat el requeriment en els termes establerts en l'article anterior i contenir la petició expressa, si és el cas, que el Tribunal suspengui l'exercici de la competència impugnada.

Article 73

El Tribunal Constitucional, a més de per les causes generals, pot inadmetre l'escrit de demanda:

- a) Per entendre que la competència en litigi no és de naturalesa constitucional.
- b) Perquè el conflicte ha de ser substanciat per altres vies processals diferents.
- c) Per haver-se pronunciat anteriorment sobre aquesta mateixa competència.

Article 74

1. Admès l'escrit de demanda i rebuda la contestació, d'acord amb les normes generals de tramitació, el Tribunal, mitjançant aute, decideix sobre la suspensió dels efectes de l'acte, resolució o disposició impugnats.

2. És procedent en tot cas acordar la suspensió d'aquests efectes, quan, si es mantinguessin, es pogués causar perjudicis a l'altra part de difícil o impossible reparació o quan l'exercici de la competència pogués consumir-se al llarg del

procés sense posterior continuïtat buidant de contingut l'objecte del litigi.

Article 75

La sentència atribueix la competència litigiosa a alguna de les dues parts, amb determinació de la matèria i de la funció que comprèn i decideix sobre la validesa dels actes jurídics realitzats com a conseqüència de l'exercici de la dita competència. Les responsabilitats per danys, si n'hi hagués, són exigibles davant de la jurisdicció ordinària.

Article 76

1. Els conflictes per inactivitat competencial es tramiten de conformitat amb allò que s'estableix a la secció present, quan el demandant sigui algun dels òrgans públics que hi són mencionats.

2. L'escrit de requeriment ha de sol·licitar de l'altre òrgan l'exercici de la competència. Quant a la resta, es regeixen per les mateixes normes.

3. A l'escrit d'interposició, s'ha de fer constar la connexió causal entre la inactivitat competencial al·legada i la impossibilitat d'exercici de la competència pròpia. Quant a la resta, es regeix per les mateixes normes.

4. Quan l'òrgan requerit per inactivitat competencial sigui un Comú, el Tribunal ha de tenir en compte, a més de la Constitució i les lleis qualificades a què es refereix l'article 70 d'aquesta Llei, les lleis que hagin transferit competències de titularitat estatal a les Parròquies.

5. La sentència atribueix la competència i n'ordena l'exercici, adoptant les mesures necessàries per al compliment de la seva decisió.

Article 77

Quan el demandant sigui un particular, el conflicte es tramita d'acord amb les disposicions relatives als conflictes negatius de competències contemplades a la secció següent d'aquest capítol.

Secció segona. Dels conflictes de competències entre els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern

Article 78

1. El conflicte positiu de competències o atribucions entre els òrgans generals de l'Estat es planteja davant del Tribunal

Constitucional quan un d'aquests entén que l'altre envaeix l'àmbit de competències que li és reconegut constitucionalment. Estan legitimats per interposar aquest conflicte positiu de competències els Coprínceps, el Consell General, el Consell Superior de la Justícia i el Govern.

2. Es pot interposar un conflicte negatiu de competències o atribucions pel no exercici d'aquestes per qualsevol dels òrgans que s'acaben d'assenyalar. La legitimació activa correspon, a més dels òrgans esmentats, a les persones físiques i jurídiques que actuïn en defensa d'un dret subjectiu propi.

Article 79

El conflicte positiu de competències se substancia en tots els tràmits d'acord amb allò que estableixen els articles 69, i 71 a 75 d'aquesta Llei.

Article 80

1. Qualsevol dels òrgans constitucionals referits en aquesta secció pot requerir a un altre perquè exerceixi una atribució o competència que la Constitució li assigna.

2. És susceptible de requeriment el no exercici d'atribucions constitucionals que, per mandat exprés de la Constitució o per disposar-ho d'aquesta manera alguna llei qualificada, imposin als òrgans corresponents una obligació de fer i l'incompliment de la qual suposi una lesió a l'interès general o al funcionament normal de les institucions de l'Estat.

3. Sense perjudici de la responsabilitat política que origini, en cap cas pot ser objecte d'aquesta mena de requeriment el no exercici de facultats discrecionals ni el d'aquelles que exigeixin ser regulades per llei o decret legislatiu.

Article 81

En allò que s'escaigui és d'aplicació al conflicte negatiu de competències formulat pels òrgans constitucionals de referència el que disposa la secció 1^a d'aquest capítol i, en particular, els articles 71, 72, 73 i 76, aquest darrer en els apartats 1, 2 i 5.

Article 82

1. Quan una persona física o jurídica formulés una pretensió basada en l'existència d'un dret subjectiu propi davant

un dels òrgans anteriorment mencionats i aquest declinés la seva competència per entendre que correspon a un altre d'entre aquests, ha de dirigir-se a aquest darrer reiterant la mateixa pretensió en un termini màxim de quinze dies hàbils comptats des del moment de la notificació de l'acord. Si el segon òrgan requerit es manifestés també incompetent, el sol·licitant pot interposar davant el Tribunal Constitucional el conflicte negatiu de competències.

2. No es pot declinar la competència per silenci. Si transcorregut un mes des de la presentació de la sol·licitud a què es refereix l'apartat anterior l'òrgan requerit no contestés, es presumeix que entén ser titular de la competència amb l'exercici del qual pot reconèixer o denegar el dret subjectiu que s'al·lega. Produït el silenci, resta expedita la via jurisdiccional ordinària contra l'òrgan que tàcitament ha admès la competència.

Article 83

La formalització del conflicte davant el Tribunal ha de fer-se en el termini de quinze dies hàbils comptats des del moment de la notificació de l'acord negatiu del segon dels òrgans als quals fa referència l'apartat 1 de l'article anterior, mitjançant escrit en què es continguin els requisits generals exigits per l'article 36 d'aquesta Llei i la documentació que acrediti haver efectuat els requeriments a què es refereix l'article anterior.

Article 84

La substanciació d'aquest procés s'efectua de conformitat amb les disposicions dels articles 69, i 71 a 75 d'aquesta Llei. La sentència del Tribunal Constitucional atribueix la competència a un dels òrgans requerits i obre la via perquè davant d'aquest es tornin a exposar les pretensions que en dret s'escaiguin, sens perjudici de les responsabilitats per danys que han de ser exigides davant la jurisdicció ordinària.

Capítol sisè. Del recurs d'empara

Article 85

Per mitjà del recurs o procés d'empara, el Tribunal Constitucional garanteix, com a instància jurisdiccional superior, els drets reconeguts en els capítols III i IV

del títol II de la Constitució, llevat del dret a què es refereix l'article 22 d'aquesta.

Article 86

El recurs d'empara, llevat dels supòsits contemplats en els articles 95 i 96 d'aquesta Llei, s'interposa enfront sentències desestimatòries de la demanda dictades en última instància per la jurisdicció ordinària en el decurs del procediment urgent i preferent previst a l'article 41.1 de la Constitució.

Article 87

1. Estan legitimats per interposar recurs d'empara constitucional qui hagin estat part demandant o coadjuvant d'aquesta en el procediment referit a l'article anterior.

2. Són part demandada i coadjuvant en el recurs d'empara qui hagin ostentat aquesta condició a la instància precedent.

Article 88

1. La interposició del recurs d'empara s'efectua mitjançant escrit, dins el termini de quinze dies hàbils comptats des de la data de notificació de la sentència que s'impugna, d'acord amb les condicions generals exigides a l'article 36 d'aquesta Llei, demanant l'anul·lació de la dita sentència i, si és el cas, la suspensió dels seus efectes, i reiterant la pretensió de protecció jurisdiccional del dret la lesió del qual s'adueix en els mateixos termes formulats a la instància a quo.

2. No s'admet cap recurs d'empara que modifiqui el contingut de la pretensió de protecció del dret o drets plantejada en el procediment urgent i preferent anterior.

Article 89

1. Presentat l'escrit esmentat a l'article anterior, el Tribunal Constitucional requereix a l'òrgan jurisdiccional la sentència del qual es recorre perquè li traslladi la causa en un termini de tres dies hàbils i nomena magistrat ponent.

2. A la vista de les actuacions, decideix mitjançant aute l'admissibilitat del recurs. Contra l'aute d'inadmissió es pot interposar el recurs de súplica esmentat a l'article 38 d'aquesta Llei.

Article 90

1. Admès el recurs a tràmit, i després de pronunciar-se sobre la suspensió dels efectes de la sentència recorreguda si s'escaigués, el Tribunal trasllada aquest a la part demandada, als seus coadjuvants i al Ministeri Fiscal a fi que al·leguin allò que en dret s'escaigui en un termini no superior a quinze dies hàbils.

2. Rebudes les al·legacions, s'obre un nou termini de sis dies hàbils perquè les parts i el Ministeri Fiscal formulin llurs conclusions.

Article 91

1. Sens perjudici d'allò que disposa l'article 35.2 d'aquesta Llei, el Tribunal considera fets provats els que figurin amb aital caràcter a la causa recorreguda.

2. El Tribunal dicta sentència dins el termini de dos mesos comptats des de la data d'admissió del recurs.

Article 92

1. L'estimació del recurs pot ser total o parcial.

2. L'estimació total suposa l'anul·lació de la sentència recorreguda i de tots els efectes d'aquesta, la declaració d'haver-se lesionat un dret constitucional i la reposició del recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries que portin a aquest fi. Si la lesió del dret fos materialment irreparable, el Tribunal determina el tipus de responsabilitat en què ha incorregut el subjecte que va violar el dret, a fi que pugui ser exigida davant la jurisdicció ordinària.

3. L'estimació parcial es produeix quan el Tribunal considera vàlids algun o alguns dels pronunciaments continguts en la sentència recorreguda. En relació amb el dret que es considera lesionat són d'aplicació a l'estimació parcial els requisits continguts en l'apartat anterior.

4. La desestimació del recurs d'empara comporta la condemna en costes del recurrent.

Article 93

Llevat allò que disposa l'article següent, les sentències dictades per la jurisdicció ordinària en la resta de procediments no són revisables pel Tribunal Constitucional i tenen naturalesa

de cosa jutjada d'acord amb les lleis processals.

Article 94

1. Si es produís vulneració d'algun dels drets recollits en l'article 10 de la Constitució en el decurs o amb motiu d'un procediment judicial o prejudicial, el subjecte afectat ha d'alegar aquesta lesió en defensa del seu dret davant l'òrgan judicial ordinari pels mitjans i recursos que la legislació estableixi.

2. Esgotada sense èxit la via judicial ordinària en defensa del dret constitucional lesionat, en el termini de sis dies hàbils comptats des del moment de la notificació de l'última resolució denegatòria, pot dirigir-se mitjançant escrit al Ministeri Fiscal perquè aquest interposi recurs d'empara constitucional. S'ha d'adjuntar a aquest escrit còpia de les actuacions realitzades en defensa del dret i de les resolucions hagudes als procediments corresponents.

3. El Ministeri Fiscal ha de resoldre en els sis dies hàbils següents si, d'acord amb l'establert a l'article 102 c) de la Constitució, és procedent la interposició del recurs d'empara. Contra aquesta resolució no es pot interposar recurs.

4. Si la resolució fos positiva o estimatòria, el recurs d'empara ha de ser interposat dins del termini de vint dies hàbils comptats a partir de la darrera resolució denegatòria. A la formalització i tràmit de l'esmentat recurs actuen com a parts co-demandants el Ministeri Fiscal i el subjecte del dret constitucional objecte d'aquest. La resta del procediment es regeix per allò que disposen els articles 91 a 93 d'aquesta Llei.

Article 95

1. Les disposicions, resolucions i actes del Consell General que no tinguin caràcter de Llei i lesionin algun dels drets a què es refereix l'article 85 d'aquesta Llei, poden ser impugnats directament a través del procés d'empara pels subjectes afectats.

2. La interposició de l'escrit d'impugnació i sol·licitud d'empara constitucional ha d'efectuar-se en el termini de quinze dies hàbils comptats des de la data de notificació o, si és el cas, publicació de la disposició, resolució o acte i

d'acord amb les condicions generals de l'article 36 d'aquesta Llei.

Article 96

1. L'admissió o inadmissió a tràmit per part del Tribunal es regeix per les normes generals del procediment d'empara especificades en aquest capítol.

2. A la impugnació dels actes, resolucions i disposicions del Consell General s'inclou, si és el cas, el tràmit de recepció a prova.

3. La sentència que posi fi al procediment ha d'estimar o desestimar la pretensió, amb els pronunciaments generals, en aquest darrer cas, previstos en l'article 94.2 d'aquesta Llei.

Disposició adicional

Són d'aplicació supletòria als procediments i processos regulats en la present Llei les normes processals reguladores dels processos jurisdiccionals ordinaris.

Disposició transitòria primera

1. La sessió constitutiva del Tribunal Constitucional, després del nomenament dels quatre primers magistrats constitucionals en aplicació d'allò que disposa la Constitució i la present Llei, ha de ser convocada pel Síndic General i presidida pel magistrat electe de més edat dins dels quinze dies següents al que s'haguessin publicat els nomenaments de tots ells.

2. En aquesta sessió es farà un sorteig per determinar el nomenament del president del Tribunal i l'ordre de successió a la presidència, segons allò que estableix la Constitució. A aquests efectes, cada magistrat, mitjançant insaculació, extraurà una de les boles numerades de l'u al quatre. El número obtingut per cadascun d'ells determina l'ordre successiu d'ocupació de la presidència segons l'origen del nomenament.

3. Seran proclamats president i vice-president els magistrats que hagin obtingut els números u i dos.

Disposició transitòria segona

1. Els magistrats elegits per al primer mandat del Tribunal Constitucional que hagin obtingut els números dos, tres i quatre a la insaculació a què es refereix la disposició anterior, a fi de complir les

previsions constitucionals sobre el torn rotatori en els càrrecs, cessaran en llur mandat quan l'hagin exercit durant sis, quatre i dos anys, respectivament.

2. Els magistrats que hagin complert dos i quatre anys podran ser nomenats per a un mandat consecutiu posterior.

3. El Consell General, a efectes de la rotació indicada i de l'elecció del successor, tindrà en compte el número obtingut pels magistrats designats per aquest, de forma que en cada nova elecció el magistrat ocupi el lloc corresponent en el funcionament intern del Tribunal.

Disposició transitòria tercera

Sense perjudici de la seva adscripció definitiva al règim general de funcionaris de l'Administració, la primera designació i nomenament dels titulars dels càrrecs de secretari i oficial-lletrat del Tribunal Constitucional, als que es refereix l'article 29 d'aquesta Llei, es farà mitjançant acord del Consell General.

Casa de la Vall, 3 de setembre de 1993

Jordi Farràs Forné
Síndic General

Nosaltres els Coprínceps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

François Mitterrand
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Martí Alanís
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra